

het onderzoek naar voren gekomen, dat men vrijwel algemeen de drinkwaterfluoridering als een bijzonder dringende aangelegenheid beschouwt en van mening is, dat hierover bij voorkeur door tandartsen meer voorlichting dient te worden gegeven.

Een ander punt dat de volle aandacht blijft verdienen, is het tegengaan van althans een verdere stijging van de reeds tweemaal te hoge consumptie van suiker. Het is daarom te betreuren dat het bezwaarschrift tegen de suikeraccijnsverhoging, ingediend door de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde, de Nederlandse Vereniging voor Sociale Tandheelkunde en "Het Ivoren Kruis" min of meer als *quantité négligeable* werd beschouwd. Wél werd door de bewindslieden advies gevraagd aan de S.E.R., maar niet aan de Gezondheidsraad!

Per 31 december 1969 telde de vereniging 2132 leden, onder wie 1753 tandartsen, hetgeen een netto-toeneming betekent van 164 leden ten opzichte van het vorige jaar.

Het Algemeen Bestuur heeft in het verslagjaar afscheid moeten nemen van haar lid collega H. Brouwer (Amsterdam) die zich niet herkiesbaar kon stellen. Als schrijver van brochures en reeksen artikelen, maar vooral ook door de samenstelling van voortreffelijk fotomateriaal heeft hij zeer veel gedaan ten behoeve van de voorlichting.

Het Algemeen Bestuurslid collega N. A. K. M. van Erp heeft wegens vertrek naar Spanje eveneens afscheid moeten nemen. In het bijzonder heeft hij grote verdiensten gehad bij de totstandkoming van de eerste Nederlandse televisie-uitzending over mondhygiëne.

De voorlichtingsactiviteiten zijn in 1969 wederom bijzonder groot geweest: honderdduizenden folders, brochures, affiches en andere voorlichtings- en propagandamiddelen hebben hun weg naar de vele aanvragers gevonden. Dank zij Unilever kon in de loop van 1969 een nieuwe film „Vier ton per jaar" in roulatie worden gebracht. In deze nieuwe film komt o.a. ook de drinkwaterfluoridering aan de orde en het is bijzonder verheugend, dat hierdoor al aanstonds grote belangstelling bleek te bestaan.

Een van de belangrijkste manifestaties in 1969 was wel de presentatie van de „Haagse actie", die min of meer is voortgekomen uit de overigens betreurenswaardige verwerping door de Haagse gemeenteraad van een voorstel tot invoering van drinkwaterfluoridering.

Bijzonder verheugend is het feit, dat ook de Wereldgezondheidsorganisatie, en wel op 23 juli 1969, tot een uitspraak kwam over de drinkwaterfluoridering. In een resolutie, ingediend door Groot-Brittannië en ondersteund door 36 landen, waaronder zowel de Verenigde Staten als de Sovjetunie alsook Nederland, werd vastgesteld dat drinkwaterfluoridering een veilige en doeltreffende gezondheidsmaatregel is. Op deze uitspraak heeft ook „Het Ivoren Kruis" op ruime schaal de aandacht gevestigd, doch buiten tandheelkundige kringen is een en ander nog onvoldoende doorgedrongen en blijken reeds lang ontzenuwde betogen van tegenstanders nog altijd meer de aandacht te trekken. Er blijkt dan ook ten aanzien van de drinkwaterfluoridering nog heel veel voorlichtingswerk te doen.

Van de financiën over 1969

De Rijksoverheid subsidieerde – met een bedrag van f 83.200,– – voor een aanzienlijk deel de vaste lasten van de vereniging. Ook het Praeventiefonds bleef niet achter met een subsidie van f 50.000,–.

Uit de opbrengst der „Zomerpostzegels" (waaraan iedere practicus bij het verzenden van zijn declaraties kan bijdragen – *Red.*) ontving „Het Ivoren Kruis" f 10.000,–.

Niettemin sloot de rekening van baten en lasten over 1969 helaas nog met een klein nadelig saldo.

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MEDISCHE HYPNOSE

Aankondiging cursus medische hypnose voorjaar 1971

Het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Medische Hypnose stelt zich voor om in het voorjaar van 1971 een cursus medische hypnose te houden. Aangezien dit een praktische cursus zal zijn, waarbij ook door de deelnemers geoefend zal worden, zou het bestuur gaarne geïnformeerd willen worden over de belangstelling, die voor deze cursus bestaat, en over de wetenschappelijke vorming van de eventuele deelnemers. Aan hen, die belangstelling hebben voor een dergelijke cursus, wordt verzocht contact op te nemen met de secretaris van de vereniging, W. P. J. Viëtor, zenuwarts, Bilthovenseweg 4, De Bilt, telefoon 030 – 76 08 94.

INTERNATIONAAL

FÉDÉRATION DENTAIRE INTERNATIONALE

Verslag van de 58e jaarvergadering te Boekarest, 26 september – 1 oktober 1970

Het is een goede gewoonte van het secretariaat der F.D.I. om naar aanleiding van haar jaarvergaderingen een vrij uitvoerig overzicht te geven van het op die vergaderingen verhandelde. Ook ditmaal bevatten deze zg. „Highlights" veel wetenswaardigs ten aanzien van besluiten, rapporten van werkgroepen etc., die op de jaarbijeenkomst te Boekarest aan de orde waren. De Redactie ontleent hieraan het volgende:

Openingszitting

De vergadering werd geopend met een welkomstrede van de voorzitter van het comité van organisatie, Prof. Popescu, gevolgd door een toespraak van de minister-president van Roemenië, die tevens het beschermheerschap van het congres op zich had genomen. In zijn dankwoord merkte de president van de F.D.I., collega J. Stork, o.m. op, dat het wezenlijke doel van de Federatie altijd was geweest het bevorderen van de internationale betrekkingen, niet alleen om de tand- en mondheelkundige wetenschap resp. techniek verder te ontwikkelen, maar ook om de vriendschappelijke relaties tussen de beoefenaars der

professie over de gehele wereld te verstevigen. Hij vestigde er in zijn rede voorts de aandacht op dat thans aan de tandheelkunde andere eisen worden gesteld, omdat allengs een gewijzigde visie op de gebitszorg is ontstaan. Immers het blijkt meer en meer dat gebitsgezondheid niet alleen door middel van restauratieve arbeid kan worden bereikt: het streven dient veel meer gericht te zijn op preventie in allerlei vormen. Men kan hierbij denken aan de fluoridering van drinkwater, maar tevens aan voorlichting en opvoeding met betrekking tot mondhygiëne en niet in de laatste plaats ook aan behandeling tijdens de vroege jeugd.

Wetenschappelijk programma en bezoekers

Het wetenschappelijke programma, waaraan door vertegenwoordigers van 50 landen werd deelgenomen, vermeldde drie hoofdthema's: organisatie van de tandheelkundige praktijk, de invloed van de tandplaque op het ontstaan van cariës en parodontale aandoeningen en chirurgische hulpmiddelen bij de orthodontische behandeling. Verder was er onder meer een afzonderlijke conferentie over klinisch onderzoek van parodontale afwijkingen, onder auspiciën van de Commission on Classification and Statistics of Oral Conditions.

Het totale aantal deelnemers aan het congres bedroeg 1.562; hiervan waren 724 Roemenen en 838 vertegenwoordigers uit andere landen.

Bestuur

De Algemene Vergadering herkoos Prof. L. J. Baume (Zwitserland) en Dr. M. K. Hine (V.S.) als vice-presidenten. Daarnaast werden Dr. B. B. Erana (Philippijnen) en Dr. W. A. Grainger (Australië) eveneens als vice-president gekozen. Als „speaker” werd wederom Prof. A. Scheinin (Finland) aangewezen.

Toekomstige vergaderingen

De 59e jaarvergadering zal worden gehouden te München en wel van 16–22 juni 1971. Het voorlopige programma vermeldt wederom drie hoofdonderwerpen, te weten Bio-engineering in Dentistry, Transplantation in Dentistry en Sensory Mechanism of Teeth. Het XXVe wereldcongres zal plaatsvinden te Mexico City, van 22–27 oktober 1972.

Het „Two-Digit”-systeem

Dit nieuwe, onder auspiciën van de F.D.I. voorgestelde systeem ter benoeming van de elementen van temporaire en blijvende gebit kwam al eerder in de kolommen van dit Tijdschrift ter sprake (Ned. Tijdschr. Tandheelk. 77: 448, dec. 1970). Het werd in de Algemene Vergadering aangenomen met 38 tegen 11 stemmen en 7 onthoudingen. Een „Special Committee on Uniform Dental Recording”, onder voorzitterschap van Dr. Keiser-Nielsen (Denemarken) had de bestaande stelsels twee jaar lang bestudeerd voordat het besloot het onderhavige aan te bevelen. Op vragen uit de vergadering waarom juist dit systeem de voorkeur had gekregen, luidde het antwoord dat vooral de overweging, dat het voor computerverwerking het meest in aanmerking kwam, de doorslag had gegeven. De hoop werd uitgesproken dat – nu het systeem eenmaal in deze vergadering is aangenomen – de landelijke beroepsorganisaties er ook ruime publiciteit aan zullen geven, o.a. door het in de verschillende tijdschriften in de praktijk te brengen. Ook wordt sterk aanbevolen het bij het universitaire onderwijs in te voeren.

Preventie en bestrijding van parodontale aandoeningen

De vergadering ging unaniem akkoord met een verklaring over dit onderwerp, die was opgesteld door een werkgroep van de Commission on Public Dental Health Services onder leiding van Dr. J. Greene (V.S.). De vergadering was het er over eens, dat deze eenvoudige en duidelijke uiteenzetting omtrent de stand van zaken in een professionele behoefte voorzag (zie pag. 38, deze aflevering).

Internationaal symbool voor de tandheelkunde

In de vorige jaarvergadering was een ontwerp voor een zodanig symbool ingediend (zie Ned. Tijdschr. Tandheelk. 77: 165, april 1970), maar dat bleek hier en daar nogal op weerstanden te stuiten, ofschoon de General Assembly in New York er in principe zijn goedkeuring aan had gehecht. In verband hiermee werd een desbetreffende resolutie herroepen en de bedoeling is nu dat de zaak opnieuw in studie wordt genomen door de Working Group on Dental History met behulp van een kunstenaar op het gebied van de wapenkunde.

Handleiding betreffende reglementen inzake de uitoefening der tandheelkunde

Deze unieke publikatie die de eisen bevat, welke in 101 landen aan buitenlandse tandartsen worden gesteld, is thans tegen betaling van 3 dollar verkrijgbaar. Als zodanig is het van belang voor een ieder, die zich buiten de grenzen van het land waar hij zijn diploma verwierf, wil gaan vestigen.

Boekje over kwaadaardige tumoren van de mondweefsels (Oral Cancer Booklet)

Momenteel zijn bij de firma Sijthoff in druk Engelse, Franse, Duitse en Spaanse teksten van een boekje, getiteld *Early Detection of Oral Cancer*. De uitgever stelt zich voor in het bijzonder zorg te dragen voor kleurenreproducties van zeer hoge kwaliteit: zij vormen uit de aard der zaak een essentiële bron van informatie. De Proctor & Gamble Company kwam met 5000 dollar tegemoet in de kosten van de Engelse editie. Gehoopt wordt dat de landelijke periodieken de grootst mogelijke publiciteit aan deze uitgave zullen schenken, opdat het verschijnen van dit boekje onder de aandacht van iedere practicus komt (wat wij bij deze doen – Red.).

Social Sciences and Dentistry

Van de waarde der sociale wetenschappen voor de tandheelkunde is men zich eigenlijk pas in de laatste jaren ten volle bewust geworden en dit hoopt men tot uitdrukking te brengen door het doen verschijnen van een monografie onder bovenstaande titel. Daarin zal een overzicht worden gegeven van de ontwikkelingen gedurende de laatste twee decennia. De resultaten van vele en uiteenlopende onderzoeken op dit gebied zijn vaak gepubliceerd in tijdschriften resp. dissertaties, die voor beoefenaars van zowel de sociale wetenschappen als de tandheelkunde moeilijk toegankelijk zijn. De genoemde monografie heeft dan ook tot doel, zoveel mogelijk informatie op dit gebied te verschaffen door het bijeenbrengen van publikaties uit verschillende bronnen op internationale schaal. Zo zal zij bijdragen bevatten over uiteenlopende onderwerpen, zoals de onderwijssystemen die bij de tandheelkundige opleiding worden toegepast, statistieken over het probleem van de mankracht, alsmede over de categorieën die van de tandheelkundige dien-

sten het meest gebruik maken, over voorlichting bv. ten aanzien van de waarde van een goede eigenverzorging en de inschakeling van hulpkrachten daarbij, over fluoridering, maar ook over de waarde van post-academisch onderwijs en . . . over de „image” en de status van het beroep. Gehoopt wordt dat het werk ten tijde van de jaarvergadering van 1971 voor publikatie gereed zal zijn. De redactie is in handen van Dr. Lois Cohen en Dr. D. Richards; zij worden bijgestaan door 17 medewerkers.

Waarde van het tandheelkundig onderwijs

Gedurende de laatste twee jaren heeft de Commission on Dental Education een belangrijk project op touw gezet, nl. om de docenten der verschillende universiteiten ertoe te bewegen, objectieve methoden toe te passen om te komen tot een evaluatie van de opleiding. Ook wordt hun gevraagd het curriculum te omschrijven en het type tandarts dat dit wordt geacht op te leveren. De betrokken werkgroepen legden de Commission on Dental Education reeds voorlopige rapporten over deze onderwerpen voor. Verdere rapporten op dit gebied zullen worden aangeboden ter gelegenheid van de openbare bijeenkomst van de genoemde Commission, en wel tijdens de jaarvergadering in München, op vrijdag 18 juni 1971.

Slotwoord

Tot slot wordt dank gebracht aan de leden van comité van organisatie. Zij hebben – aldus de Highlights – bijzonder hard gewerkt om dit congres, dat het grootste was dat ooit op het gebied van de volksgezondheid in Roemenië werd gehouden, in goede banen te leiden. Zij wisten technische problemen het hoofd te bieden, maar er waren ook moeilijkheden ten aanzien van de hotelaccommodatie, die zij niet bij machte waren op te lossen. Deze tekortkomingen werden echter ruimschoots goed gemaakt door de betoonde gastvrijheid. Het verslag besluit dan ook met de vaststelling dat het congres in alle opzichten een groot succes was.

Verklaring over de huidige stand van zaken betreffende de preventie resp. de bestrijding van parodontale aandoeningen

Er zijn belangrijke aanwijzingen dat regelmatige, systematische en grondige verwijdering van plaque en tandsteen een afdoend middel is ter voorkoming resp. bestrijding van de meeste vormen van parodontale aandoeningen. De meest doeltreffende methoden om de tanden en kiezen schoon te houden zijn: een verstandig gebruik van de tandenborstel en een periodiek bezoek aan de tandarts resp. een bevoegde hulpkracht voor het uitvoeren van een mondreiniging (zgn. „oral prophylaxis”).

Er bestaat geen type tandenborstel of methode van borstelen, waarvan de superioriteit duidelijk is bewezen. De grondigheid waarmee de plaque wordt verwijderd en de nauwgezetheid, waarmee een bepaalde borstelmethode – minstens tweemaal daags – wordt toegepast, is belangrijker dan de methode zelf. De bovengenoemde oral prophylaxis dient tenminste eenmaal per jaar plaats te vinden, of zoveel vaker als nodig is in verband met de mate van afzetting van tandbeslag resp. tandsteen, met de mondhygiënische gewoonten van de patiënt en met zijn parodontale toestand.

Tot deze oral prophylaxis behoort eveneens de controle op de borstelgewoonten, en de voorlichting resp. opvoeding en motivatie van de patiënt, opdat hij de voorgeschreven „home-care” ook daadwerkelijk gaat toepassen.

Er zijn tekenen die er op duiden, dat traumatogene occlusie en systeemziekten zoals diabetes, aandoeningen op basis van een verkeerde voeding, afwijkingen in de samenstelling van het bloed en psychische stoornissen, kunnen bijdragen tot het ontstaan resp. het voortschrijden van parodontopathieën. Hoever de invloed van deze factoren reikt, weet men nog niet. Zolang hieromtrent geen nadere gegevens beschikbaar zijn, zal men ze echter als van secundaire aard dienen te beschouwen. Van primair belang blijft vooralsnog een goede mondhygiëne als middel ter preventie en bestrijding van pathologische toestanden van het parodontium.

Het voornaamste doel van parodontaal-chirurgische ingrepen is, de patiënt tegemoet te komen in zijn pogingen de betrokken gebieden schoon te houden. Uit de aard der zaak vormen open caviteiten en overhangende of op andere wijze tekortschietende restauraties een aanzienlijke belemmering voor deze pogingen en zij dragen dus in niet geringe mate bij tot de parodontale problemen.

Op dit ogenblik zijn er nog niet voldoende gegevens beschikbaar om te kunnen oordelen over een mogelijk gunstig effect op de parodontale toestand van via de tractus digestivus opgenomen extra fluoriden, van tandvleesmassage of van speciale diëten. De invloed van roken op het ontstaan resp. voortschrijden van parodontopathieën is ook nog niet voldoende opgehelderd.

Samenvattend kan worden gezegd dat de preventie resp. de bestrijding van aandoeningen van het parodontium in eerste instantie een zaak is van de patiënt, die tot taak heeft zijn tandoppervlakken vrij te houden van week tandbeslag, en in tweede instantie een zaak van de tandarts resp. de mondhygiëniste, wier opgave het is, periodiek te zorgen voor verwijdering van tandsteen en van de plaque, die ondanks goede eigenverzorging niet te elimineren is, en voorts, de patiënt te inducteren met betrekking tot het belang van een goede verzorging door hem, resp. haar zelf. Van groot gewicht is tevens dat de door de tandarts aangebrachte restauraties en andere voorzieningen van zodanige kwaliteit zijn, dat zij het de patiënt ook mogelijk maken, zijn hygiënische procedures met goed gevolg uit te voeren.

BUITENLAND

EUROPEAN ORGANIZATION FOR CARIES RESEARCH (ORCA)

Verslag colloquium te Vichères van 11–16 september 1970

Van 10–16 september 1970 is in Vichères in het Zwitserse kanton Wallis, een colloquium gehouden onder voorzitterschap van Prof. H. R. Mühlemann (Zürich), waaraan door 21 deskundigen